

UDC 378.147:351.741-051

DOI <https://doi.org/10.31470/2415-3729-2022-16-287-300>

## **Formation of Tolerance to Uncertainty as a Professional Quality of the Future Police Officer Personality**

**Valentyna Tiurina**

Doctor of Sciences in Pedagogy (DSc),  
Professor of the Department of Sociology and Psychology,  
Kharkiv National University of Internal Affairs  
✉ 27 Landau avenue, Kharkiv, Ukraine, 61080  
E-mail: [turinavale@gmail.com](mailto:turinavale@gmail.com)  
ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-2308-1977>

**Liudmyla Romanyshyna**

Doctor of Sciences in Pedagogy, Professor,  
Head of the Pedagogy Department,  
Khmelnytsky Humanitarian and Pedagogical Academy,  
✉ 139, Proskurivskoho Pidpillia Str., Khmelnytskyi, Ukraine, 29013  
E-mail: [romanyshyna43@ukr.net](mailto:romanyshyna43@ukr.net)  
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-6026-2614>

Date of receipt of the article: November 18, 2022  
Article accepted for publication: December 15, 2022

## **Формування толерантності до невизначеності як професійної якості особистості майбутніх офіцерів поліції**

**Валентина Олександрівна Тюріна**

доктор педагогічних наук, професор  
професор кафедри соціології та психології,  
Харківський національний університет внутрішніх справ  
✉ пр. Льва Ландау, 27, м. Харків, Україна, 61080

**Людмила Михайлівна Романишина**

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки,

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,

✉ вул. Проскурівського підпілля, 139, м. Хмельницький,  
Україна, 29013

Date of receipt of the article: November 18, 2022  
Article accepted for publication: December 15, 2022

**Abstract**

The article substantiates the relevance of the problem of forming tolerance to uncertainty in future police officers as a professionally significant quality of the individual, whose professional activity takes place in a socially aggressive environment in conditions of social, psychological and professional conflicts, which are characterized by a high level of uncertainty. In such cases, effective performance of official duties by police officers is possible only under the conditions of formation of conflict-related competence and tolerance for uncertainty as professional qualities of the individual. In this regard, the problem of training future police officers to work in conflict situations, the defining characteristic of which is a high level of uncertainty, is relevant. It is shown that one of the professionally significant personality qualities of law enforcement officers is tolerance for uncertainty.

Therefore, an important task facing higher education institutions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine is the formation of tolerance for uncertainty in cadets as future police officers. The conditions under which the professional activity of law enforcement officers takes place determine the peculiarities of the organization and content of professional training of cadets. The concept of «uncertainty tolerance» and personality qualities, which are manifestations of uncertainty tolerance, are defined. The formation of tolerance to uncertainty as a professionally

significant personality quality of the future police officer requires the formation of not only certain knowledge, abilities and skills, but also certain attitudes as components of the defined personality quality. The formation of abilities, skills and attitudes is facilitated by the performance of special exercises by cadets. One of the promising and effective methods of forming abilities, skills, and attitudes are trainings and classes with training elements. The results of an experimental study on the formation of tolerance for uncertainty in future police officers in the process of their professional training are presented. A statistically probable presence of positive dynamics according to most indicators in the experimental groups after studying a special course, writing term papers and creative works on the specified problem and conducting training was revealed.

**Key words:** uncertainty, conflict situation, tolerance to uncertainty, cadets, police officers, professional training.

### References

1. Nalyvaiko T. V. (2006). K voprosu osmysleniya kontseptsyy zhyznestoičnosti S. Maddy. [To the question of understanding the concept of vitality by S. Madda]. *Vestnyk yntehratyvnoi psykholohy – Herald of integrative psychology*, 4, 111-116 [in Ukrainian].
2. Sydorenko, Yu.O., Seliukova T.V. (2021). Spetsyfika samorehuliatsii ta zhyttiistiikosti v umovakh tolerantnosti do nevyznachenosti. [Specificity of self-regulation and sustainability in the conditions of uncertainty tolerance]. *Osobystist, suspilstvo, zakon – Personality, society, law*. Kharkiv, KhNUVS (pp. 106-109) [in Ukrainian].
3. Tiurina, V.O. (2006). Metodychni rekomendatsii shchodo provedennia treninhu formuvannia tolerantnosti [Methodological recommendations on how to conduct a training on tolerance forming]. In K.B. Levchenko, I.M. Trubavinoi (Ed.) *Mekhanizmy vzaiemodii orhaniv derzhavnoi vlady ta neuriadovykh orhanizatsii u protyidii zhorstokomu povodzhenniu z ditmy:*

*Navchalno-metodychnyi posibnyk – Mechanisms of interdependence of state authorities and non-government organizations in the battle against violent behaviour to children: Navchalno-methodical guide.* Kyiv: Yuryskonsult. (pp. 263-299) [in Ukrainian].

4. Tiurina, V.O. (2019). Formuvannia komunikatyvnoi i konfliktolohichnoi kompetentnostei vykladacha zakladiv vyshchoi osvity MVS Ukrainy [Formation of communicative and conflict-related competences of teachers of higher education institutions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. *Naukovyi chasopys NPU im.. P.M. Drahomanova – Scientific journal of National Pedagogical Drahomanov University. Seriiia №5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy*, 68, 220-224 [in Ukrainian].

### Вступ

Головною характеристикою нашої повсякденності є високий рівень невизначеності, а відтак особистості потрібні додаткові внутрішні сили для подолання різноманітних труднощів і проблем.

Більшість людей, за даними зарубіжних авторів відчують страхи перед незвіданим, неясним, новим. Але лише небагатьом людям ситуація невизначеності може навіть приносити задоволення.

Визначальною особливістю професійної діяльності працівників поліції є те, що ця діяльність зазвичай відбувається в агресивному соціальному, професійному і психологічному оточуючому середовищі, за умови різних соціальних і професійних конфліктів.

Соціальним конфліктам притаманна велика кількість факторів, які детермінують невизначеність цієї конфліктної ситуації, коли наслідки дій офіцера поліції неможливо передбачити однозначно.

Ефективність професійної діяльності правоохоронців визначається багатьма факторами, до числа яких належить

уміння опановувати власні емоції й управляти ними, відповідально приймати рішення, особливо у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю. Крім того, професійно важливим є уміння попереджати та розв'язувати конфлікти, вміти управляти конфліктом, обирати в конфлікті раціональний стиль поведінки, позитивно впливати на свого опонента для конструктивного вирішення конфліктної ситуації або конфлікту. Для ефективного виконання професійних дій в умовах конфліктів необхідно враховувати, що соціальні конфлікти і конфліктні ситуації характеризуються високим ступенем невизначеності. Тому працівники поліції мають бути психологічно готові до роботи в ситуаціях з високим рівнем невизначеності. Отже, у офіцерів поліції мають бути сформовані, відповідні знання, уміння, навички, а також якості особистості, тобто має бути сформована толерантність до невизначеності і конфліктологічна компетентність як професійно важливі якості особистості.

***Аналіз актуальних досліджень.*** Проблемі конфлікту присвячено багато досліджень: у психології – дослідження І.В. Ващенко, Н.В. Гришиної, М.І. Пірен, Т.М. Титаренко; у педагогіці – роботи А.С. Белкіна, М.М. Рибаківа; конфлікти в органах внутрішніх справ досліджували О.М. Бандурка, І.В. Ващенко, Е.Е. Тонков, В.О. Тюріна, П.Д. Червоний та інші.

Проблема толерантності до невизначеності вивчається в психології давно. Поняття «толерантність до невизначеності» було введено в середині минулого століття в теорію Т. Адорно і його колегами (Р. Сенфорд, Е. Френкель-Брунсвік, Д. Левінсон) і трактувалося як здатність справлятися зі складністю навколишнього світу. Більш детально питання толерантності до невизначеності розглядаються в роботах зарубіжних вчених С. Баднера, Е. Френкель-Брунсвіка, А. Фурхама та інших; у вітчизняній психології цю проблему висвітлюють у своїх роботах

С.Б. Кузікова, Т.В. Корнілова, Е.Г. Луковицька, К.Л. Мілюгіна, Г.В. Павленко, Д.В. Швець, М.Н. Юртаєва та інші.

Однак, попри фундаментальність означених праць, багато питань, що стосуються сутності, структури, умов і особливостей формування конфліктологічної компетентності й толерантності до невизначеності у курсантів як майбутніх офіцерів поліції, залишилось недостатньо вивченими і потребують низки додаткових досліджень.

**Мета статті** полягає в тому, щоб розглянути необхідність формування у курсантів закладів вищої освіти МВС України толерантності до невизначеності як професійної якості особистості.

### **Методи дослідження**

Для реалізації визначених завдань у роботі використовувалися такі методи дослідження: теоретичні (аналіз, синтез, зіставлення, систематизація, узагальнення, класифікація); емпіричні (спостереження, опитування, вивчення і аналіз документації: навчальні плани і програми, констатувальний та формувальний експерименти); статистичні (математична обробка результатів експериментальної роботи та їх інтерпретація).

### **Результати та їх обговорення**

Конструктивне управління конфліктною ситуацією чи конфліктом, вибір правильної стратегії та стилю поведінки у конфліктній ситуації або конфлікті дозволяють працівникові поліції ефективно виконувати свої службові обов'язки. Таким чином, однією з важливих професійних якостей офіцерів поліції є конфліктологічна компетентність (Тюріна, 2019).

У зв'язку із зазначеним, одним з педагогічних завдань, що стоять перед закладами вищої освіти МВС України, є формування у майбутніх офіцерів поліції умінь раціонально поводитися у конфліктних ситуаціях. Для цього кожний курсант (як майбутній офіцер поліції) повинен також знати й про власні особливості, що впливають на його індивідуальні особистісні особливості поведінки у

конфліктній ситуації і визначають її ефективність та конструктивність.

Конфліктні ситуації і конфлікти – безпосередня реальність наших днів. Протягом всього свого життя кожен з нас стикається з різного роду конфліктами. Від того, чи правильно поведе себе людина у конфліктній ситуації, чи вірно обере вона стиль спілкування і поведінки залежить її успішність.

Як повести себе у ситуації, що склалася? Чи необхідно наполягати на своїй точці зору або доцільніше поступитися, щоб завоювати більш вигідні позиції, які можна буде з успіхом використовувати у подальшому? У чому причини того, що відбувається?

Означені питання є свідченням і наслідком високого рівня невизначеності будь-якої конфліктної ситуації і конфлікту. Відповісти на ці запитання можливо тоді, коли у людини сформовані такі якості особистості як толерантність до невизначеності і конфліктологічна компетентність.

Конфліктологічна компетентність включає знання про те, що таке конфлікт, причини виникнення конфліктної ситуації та конфлікту, шляхи їх запобігання, управління ними та розв'язування; уміння і навички раціональної поведінки у конфліктній ситуації; певні якості особистості, які дозволяють швидко і відповідально примати рішення та ефективно діяти у ситуації конфлікту.

Крім того, успішність дій людини, зокрема працівника поліції, у конфліктній ситуації і конфлікті залежить від психологічної готовності людини до функціонування у ситуації конфлікту, від уміння управляти собою у ситуації невизначеності, яка зазвичай сприймається людиною як загрозна ситуація. Ця готовність значною мірою детермінується рівнем сформованості у людини такої якості особистості як толерантність до невизначеності.

Толерантність до невизначеності є властивістю особистості, яка дозволяє людині витримувати кризові

прояви. Інтолерантна до невизначеності особистість схильна сприймати незвичні та складні ситуації швидше як загрозові, ніж такі, що дають нові можливості, збільшують її досвід, допомагають особистісному зростанню.

В основі конфліктних ситуацій, як і конфліктів, яким би предметним змістом вони не наповнювалися, лежать різні причини. Це соціально- професійні, соціально-психологічні, соціально-демографічні, організаційні та матеріально-технічні чинники. Саме ці чинники забезпечують високий рівень невизначеності соціальних конфліктних ситуацій і конфліктів, а, отже, й умов, у яких відбувається професійна діяльність працівника поліції.

Толерантність до невизначеності є одним із психологічних феноменів, що дає можливість особистості успішно діяти в невизначених умовах та ситуаціях сучасного світу. Найчастіше толерантність до невизначеності трактують як стійку рису особистості, тобто як загальний спосіб реагування на ситуації невизначеності і перебування в них.

Дослідники даного феномену наділяють толерантність до невизначеності статусом самостійної, стійкої характеристики особистості і стверджують, що толерантність до невизначеності включає в себе такі аспекти: здатність приймати рішення і міркувати над проблемою, навіть коли деякі факти та можливі наслідки залишаються неясними; соціально-психологічна установка з афективним, когнітивним і поведінковим компонентами.

Толерантність до невизначеності як якість особистості пов'язана з життєстійкістю, яку С. Мадді визначає як інтегральну особистісну рису, відповідальну за успішність подолання особистістю життєвих труднощів. Високий рівень життєстійкості сприяє оцінці подій як менш травмуючих і успішному подолання стресу. Ця особистісна змінна характеризує міру здатності особистості витримувати стресову ситуацію, зберігаючи внутрішню збалансованість і не знижуючи успішність діяльності. Ставлення людини до

змін, до власних внутрішніх ресурсів, оцінка нею можливості управляти змінами дозволяють визначити здатності особистості до ефективного виконання службових обов'язків як за умов подолання повсякденних труднощів, так і труднощів, що носять екстремальний характер, тому цілком логічно вважати, що життєстійкість пов'язана з толерантністю до невизначеності (Наливайко, 2006).

Крім того, ефективність виконання професійних обов'язків значною мірою залежить від психічного стану працівника. Потрапляючи в певні умови й виконуючи конкретну діяльність, людина не завжди може змінити обставини, але, перебуваючи в певних некомфортних або важких і навіть небезпечних для себе умовах, людина може змінити саму себе, свій психічний стан. Саморегуляція людини в її взаємодії із оточуючим середовищем й самою собою відіграє важливу роль і виконує кілька функцій: безпосередньо-реактивну, чуттєво-відбивальну, неусвідомлену-захисну, мимовільно-регулюючу й довільно-цілеспрямовану. У процесі саморегуляції розкриваються внутрішні резерви людини, які забезпечують їй відносну свободу від обставин. Результати вивчення процесів саморегуляції психічних станів свідчать, що багатьом змінам у собі людина зобов'язана активному спілкуванню із самою собою.

Проблему саморегуляції ґрунтовно досліджували такі науковці як П.К. Анохін, В.Є. Ключко, І.П. Павлов, І.М. Семенов та інші. Серед якостей особистості здатність до саморегуляції є особливо важливою і необхідною рисою, яка забезпечує гармонійність функціонування різних властивостей особистості і як наслідок – ефективну діяльність людини. Тільки за умови ефективної організації власної поведінки та діяльності можна досягти значних результатів в професійній сфері та при взаємодії з іншими людьми. Саморегуляція у професійній діяльності майбутніх працівників поліції – це багатофакторне соціально-

психологічне явище, яке вирізняється складним змістом і різноманітним проявом. Особливості процесу саморегуляції знаходять своє відображення у здатності сприймати, аналізувати, обмірковувати та розуміти свої дії. Всі ці якості знайшли своє відображення у понятті толерантності, що означає інтегральну якість особистості, якій притаманна здатність спокійно ставитися до будь-яких зовнішніх характеристик.

Результати емпіричного дослідження показали, що курсанти з високим рівнем толерантності до невизначеності схильні до прийняття надзвичайних подій, ризиковані ситуації не є для них стресогенними і необов'язково призводять до небезпечних результатів вирішення проблемних ситуацій в професійній діяльності. Щодо особистісної саморегуляції у непередбачуваних обставинах, курсанти з високим рівнем толерантності до невизначеності, легко перебудовують плани і програми виконавчих дій та поведінки, здатні швидко оцінити змінення значущих умов і перебудовувати та вносити корективи в особистісну програму дій. За результатами дослідження, досягнення та збереження стану психологічного благополуччя і високої життєстійкості досягається завдяки високому рівню толерантності до невизначеності. Особистість, якій притаманна висока вираженість вказаного ресурсу, здатна змінюватися, трансформуватися, задовольняти свої потреби у швидкоплинних умовах навколишнього світу. Така особистість є відкритою до нового досвіду, здатною швидко змінювати свої поведінкові установки (Сидоренко, Селюкова. 2021).

Отже, уявляється доцільним в процесі професійної підготовки формувати у майбутніх офіцерів поліції толерантність до невизначеності як професійно значущу якість особистості.

Формування толерантності до невизначеності як професійно значущої якості особистості майбутнього

офіцера поліції передбачає сформованість не тільки певних знань, умінь і навичок, а й певних ставлень і рис особистості як складників означеної якості особистості. Формуванню умінь, навичок та ставлень і відносин сприяє виконання курсантами спеціальних вправ. Одним з перспективних та ефективних методів формування умінь, навичок і ставлень є тренінги і заняття з елементами тренінгу (Тюріна, 2006). Ефективність навчально-пізнавальної і практичної діяльності, спрямованої на формування у курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ толерантності до невизначеності як професійно значущої якості особистості, підтверджується результатами нашого дослідження.

У процесі експериментальної роботи нами було виділено дві експериментальні групи: ( $E_1$ ) і ( $E_2$ ) та контрольну групу (К) курсантів, в якій навчання велось традиційними методами. У другій експериментальній групі ( $E_2$ ), на відміну від першої експериментальної групи ( $E_1$ ), крім проведення спецкурсу «Толерантність до невизначеності як професійно значуща якість особистості офіцера поліції», написання рефератів і творчих робіт та розв'язування навчальних проблемних ситуацій з означеної проблеми, проводилися ще й тренінгові заняття [Тюріна, 2006], метою яких було поглиблення знань, одержаних в ході аудиторних занять, та відпрацювання умінь, навичок і правильних ставлень до тих чи інших обставин і ситуацій.

З метою визначення індивідуального рівні толерантності до невизначеності використовувалась методика С. Баднера.

Одержані результати навчальної роботи щодо формування толерантності до невизначеності у майбутніх офіцерів поліції представлені у таблиці 1 і таблиці 2.

Таблиця 1

Визначення рівня сформованості у курсантів обсягу знань з  
проблеми толерантності до невизначеності до та після  
проведення експерименту (у %)

| №<br>з/<br>п | Група                      | Етапи<br>експерименту /<br>приріст | Рівні    |                        |                         |                        |
|--------------|----------------------------|------------------------------------|----------|------------------------|-------------------------|------------------------|
|              |                            |                                    | Нульовий | Низький<br>(завд. № 1) | Середній<br>(завд. № 2) | Високий<br>(завд. № 3) |
| 1            | Е <sub>1</sub><br>(58 чол) | Початок                            | 31,12    | 48,84                  | 17,57                   | 2,47                   |
| 2            |                            | Кінець                             | 1,92     | 42,68                  | 34,38                   | 21,02                  |
| 3            |                            | Приріст                            | - 29,20  | -6,16                  | + 16,81                 | + 18,55                |
| 4            | Е <sub>2</sub><br>(64 чол) | Початок                            | 39,64    | 42,62                  | 14,46                   | 3,28                   |
| 5            |                            | Кінець                             | 1,78     | 28,14                  | 39,12                   | 30,96                  |
| 6            |                            | Приріст                            | -37,86   | -14,48                 | + 24,66                 | + 27,68                |
| 7            | К<br>(52 чол)              | Початок                            | 32,68    | 43,13                  | 15,76                   | 8,43                   |
| 8            |                            | Кінець                             | 4,48     | 57,58                  | 26,14                   | 11,80                  |
| 9            |                            | Приріст                            | -28,20   | + 14,45                | + 10,38                 | + 3,37                 |

Таблиця 2

Визначення рівня сформованості професійних вмінь і  
ставлень як складників толерантності до невизначеності у  
курсантів до та після проведення експерименту (у %)

| №<br>з/<br>п | Група                      | Етапи<br>експерименту /<br>приріст | Рівні    |                        |                         |                        |
|--------------|----------------------------|------------------------------------|----------|------------------------|-------------------------|------------------------|
|              |                            |                                    | Нульовий | Низький<br>(завд. № 1) | Середній<br>(завд. № 2) | Високий<br>(завд. № 3) |
| 1            | Е <sub>1</sub><br>(58 чол) | Початок                            | 31,16    | 46,87                  | 18,96                   | 3,01                   |
| 2            |                            | Кінець                             | 0,00     | 45,02                  | 38,48                   | 16,50                  |
| 3            |                            | Приріст                            | -31,16   | -1,85                  | + 20,52                 | + 12,49                |
| 4            | Е <sub>2</sub><br>(64 чол) | Початок                            | 32,18    | 44,72                  | 19,32                   | 3,78                   |
| 5            |                            | Кінець                             | 0,00     | 38,78                  | 43,86                   | 17,36                  |
| 6            |                            | Приріст                            | -32,18   | -5,94                  | + 24,54                 | + 13,58                |
| 7            | К<br>(52 чол)              | Початок                            | 29,27    | 43,82                  | 23,50                   | 3,41                   |
| 8            |                            | Кінець                             | 12,67    | 46,30                  | 36,15                   | 4,88                   |
| 9            |                            | Приріст                            | -16,60   | + 2,48                 | + 12,65                 | + 1,47                 |

## Висновки та перспективи подальших наукових розвідок

Одержані результати свідчать, що з метою формування у майбутніх офіцерів поліції толерантності до невизначеності як професійно значущої якості особистості, крім проведення спецкурсу «Толерантність до невизначеності як професійно значуща якість особистості офіцера поліції», написання рефератів і творчих робіт та розв'язування навчальних

проблемних ситуацій з означеної проблеми, доцільно проводити ще й тренінг та заняття з елементами тренінгу. Це забезпечує не тільки формування системи знань, умінь і навичок, а й ефективне формування ставлень до обставин і ситуацій, які є складниками толерантності до невизначеності як якості особистості, зокрема як професійно значущої якості особистості майбутніх офіцерів поліції, які, виконуючи свої професійні обов'язки мають проводити роботу щодо попередження і врегулювання соціальних і професійних конфліктів.

Перспективним напрямком можна вважати розробку квестових завдань, спрямованих на залучення курсантів до вирішення різноманітних складних конфліктних ситуацій, максимально наближених до реального життя.

### Література

1. Наливайко Т. В. К вопросу осмысления концепции жизнестойкости С. Мадди. *Вестник интегративной психологи*, 2006. Вип. 4. С. 111-116.
2. Сидоренко Ю.О., Селюкова Т.В. Специфіка саморегуляції та життєстійкості в умовах толерантності до невизначеності. *Особистість, суспільство, закон*. Харків, ХНУВС, 2021. С.106-109.
3. Тюріна В.О. Методичні рекомендації щодо проведення тренінгу формування толерантності. *Механізми взаємодії органів державної влади та неурядових організації у протидії жорстокому поводженню з дітьми: навч.-метод. посібник* / За ред. К.Б. Левченко, І.М. Трубавіної. Київ: Юрисконсульт, 2006, С. 263-299.
4. Тюріна В.О. (2019). Формування комунікативної і конфліктологічної компетентностей викладача закладів вищої освіти МВС України. *Науковий часопис НПУ ім. П.М. Драгоманова*. Серія №5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Київ: НПУ. Вип. 68. С. 220-224.

**Тюріна В.О., Романишина Л.М.**

## **Формування толерантності до невизначеності як професійної якості особистості майбутніх офіцерів поліції**

### **Анотація**

У статті обґрунтовано актуальність проблеми формування у майбутніх офіцерів поліції толерантності до невизначеності як професійно значущої якості особистості, професійна діяльність якої відбувається у соціально агресивному середовищі в умовах соціальних, психологічних та професійних конфліктів, яким притаманний високий рівень невизначеності. У зв'язку з цим актуальною є проблема підготовки майбутніх офіцерів поліції до роботи у конфліктних ситуаціях, визначальною характеристикою яких є високий рівень невизначеності. Тому важливим завданням, що стоїть перед закладами вищої освіти МВС України, є формування у курсантів як майбутніх офіцерів поліції толерантності до невизначеності. Представлено результати експериментального дослідження формування толерантності до невизначеності у майбутніх офіцерів поліції в процесі їх професійної підготовки. Виявлено статистично вірогідну наявність позитивної динаміки за більшістю показників в експериментальних групах після вивчення спецкурсу, написання курсових та творчих робіт з означеної проблеми та проведення тренінгу.

**Ключові слова:** невизначеність, конфліктна ситуація, толерантність до невизначеності, курсанти, офіцери поліції, професійна підготовка.